

Sargaeva N.Yu.
Rudny Industrial Institute

FEATURES EVALUATING INNOVATIVE TERTIARY INSTITUTIONS

Summary

The features of the development of innovation in higher education institutions, scientists analyzed views on innovation in education.

Keywords: innovation, higher education, the evaluation criteria of innovation.

УДК 658.012

ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ МОБІЛЬНОГО БАНКІНГУ В УКРАЇНІ

Сербина О.Г., Пономар В.В.

Дніпропетровська державна фінансова академія

Розкрито сутність мобільного банкінгу та окреслено етапи і тенденції його розвитку в Україні та світі. Здійснено оцінку різновидів мобільного банкінгу. Охарактеризовано проблеми розвитку нових технологічних продуктів в Україні і визначено шляхи їх розв'язання.

Ключові слова: інновації, мобільний банкінг, SMS-банкінг, Java-додаток, Square Cash, Near Field Communication.

Постановка проблеми. Інновації визначили суть сучасного розвитку усіх сфер суспільства, у тому числі і фінансової. За умови активної глобалізації фінансової системи орієнтація на інноваційні стратегії розвитку стає передумовою функціонування банківського сегменту фінансового ринку. Здатність миттєво реагувати на зміни світових тенденцій, яка полягає у своєчасному впровадженні інновацій, стає критерієм виживання будь-якого фінансово-кредитного інституту.

У банківській сфері поняття інноваційної орієнтованості поєднує у собі процеси, які виводять фінансові інститути на новий рівень і дають можливість закріпити свої позиції на ринку банківських послуг. Сьогодні диктує банкам наступні напрями діяльності: по-перше, це моніторинг зовнішнього середовища, який дозволяє своєчасно використовувати новаторські ідеї в свою діяльність; а, по-друге, внесення змін у внутрішнє банківське середовище, які пов'язані з технічними і технологічними нововведеннями. Отже, використання новітніх технологій – це передумова виживання в конкурентній боротьбі.

Аналіз досліджень і публікацій. Питанню банківської інноваційної діяльності присвячено чимало наукових праць. Значний вплив на розв'язок проблеми справили: І. Брітченко, О. Вовчак, Є. Горобець, В. Дік, А. Нікітін, А. Олійник, І. Рогач, В. Степаненко та ін. Віддаючи належне доробку названих учених, зазначимо, що не всі аспекти проблематики розкрито однаковою мірою. Зокрема, недостатньо висвітленими залишаються питання розвитку мобільного банкінгу. Важливість дослідження даної проблеми і недостатній рівень її висвітлення у наукових публікаціях обумовили актуальність наукового дослідження, визначили його завдання і структуру.

Постановка завдання. Основною метою є наукове дослідження такої інноваційної послуги як мобільний банкінг, визначення проблем і перспектив її розвитку в Україні.

Виклад основного матеріалу. Тенденція динамічного розвитку банківської сфери зумовлює ряд змін в діяльності її суб'єктів. Утримувати конкурентоспроможну позицію може лише банк, який

постійно розширює перелік своїх послуг, знижує їх собівартість, покращує якість обслуговування, шляхом надання консультаційних послуг і додаткового сервісу.

Прагнення скоротити витрати і спростити процедуру обслуговування клієнтів зумовило використання у сфері банківських послуг сучасних інформаційних технологій, які включають не тільки технічні чи технологічні розробки, а й впровадження нових методів роботи на ринку [1]. Зацікавленість в скороченні операційних і адміністративних витрат на тлі тотального опанування інтернет-простору банками спричинила їх вихід на ринок електронної комерції, орієнтованої на впровадження високотехнологічних технологій. Прикладом цього являється такий напрям дистанційного банківського обслуговування як мобільний банкінг (М-banking) – поєднання платіжної картки і мобільного засобу зв'язку.

Послуги мобільного банкінгу вперше були реалізовані у 1992 р. Піонером в цій області став банк Merita Nordbanken, а з 1999 року мобільний банкінг набуває поширення в країнах Південно-Східної Азії, Європи і США. Система дистанційного банківського обслуговування з початку її створення зазнала значних видозмін у ході поетапної еволюції розвитку та удосконалення (рис.1). Перші системи мобільного банкінгу з'явилися в світі в 1999 році, коли європейські банки запропонували своїм клієнтам користуватися цією послугою за допомогою SMS-повідомлень. Передував цьому такий вид банкінгу, як управління платежами зі свого банківського рахунку за допомогою вказівок фахівців call-центру банку [2].

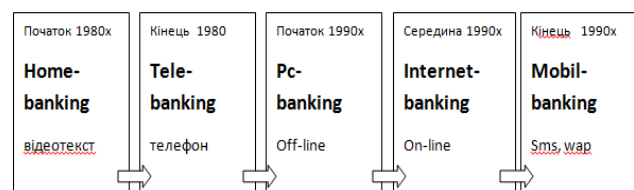

Рис. 1. Етапи еволюції видів дистанційного банківського обслуговування

Перші способи реалізації мобільного банкінгу – SMS-банкінг і перші програми для Java не отримали масового визнання користувачів, внаслідок того, що мало хто був готовий робити значну кількість технологічних операцій для управління своїми рахунками. І лише з появою більш пізніх розробок, які дозволили це здійснювати комфортно, в мобільного банкінгу з'явилися шанувальники.

Що стосується того, які саме банківські послуги користуються попитом у клієнтів онлайн, то, за експертними оцінками, понад 50% припадає на оплату послуг мобільного зв'язку, доступу в інтернет, комунальних послуг, також користуються попитом перекази між рахунками клієнтів, обмін валют, перекази в системі електронних грошей і за вільними реквізитами в інші банки [3].

Сучасний M-banking – це система, яка дає можливість отримувати інформацію і управляти засобами на банківському рахунку за допомогою мобільного телефону або планшетного комп'ютеру. Найбільш використовуваними представниками дистанційного обслуговування є SMS-банкінг і встановлення Java-додатку.

В першому випадку це управління коштами на банківському рахунку за допомогою відправлених на спеціальний номер банку SMS-повідомлень, складених за допомогою типових шаблонів. Незважаючи на свою примітивність він дозволяє скористатися послугами банку не тільки тоді, коли сучасного телефону не знайшлося під рукою, але і там, де мобільний інтернет поки недоступний, або спричиняє надто великі затрати, наприклад, у закордонному роумінгу [4]. Java-додаток – це більш сучасний різновид мобільного банкінгу, що працює на більшості сучасних телефонів і являє собою написаний на мові Java додаток, який встановлюється на мобільний телефон. За статистикою, використання мобільного банкінгу в Україні станом на 01.01.2013 р. розподіляється наступним чином (рис.2):

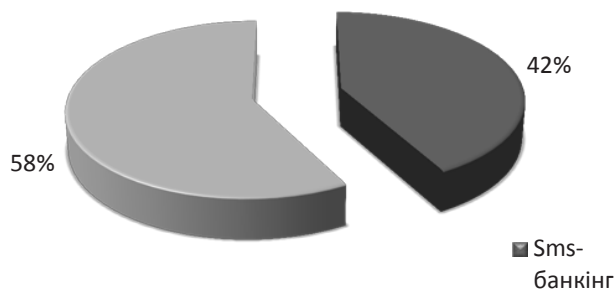

Рис. 2. Показники використання мобільного банкінгу в Україні станом на 01.01.2013 р.

Нині більшість експертів вважають мобільний банкінг найбільш перспективним електронним каналом доставки банківських послуг, оскільки він дозволяє реалізувати ефективну маркетингову концепцію «банк, який завжди з тобою». Останні роки характеризуються стрімкою появою нових технологічних можливостей і на зміну SMS-банкінгу та Java-додатку поступово приходять мініатюрні картрийдери. Вони можуть використовуватись, якщо є необхідність у розрахунку банківської картою, але відповідного POS-терміналу в безпосередній близькості немає. Суть технології полягає в тому, що тепер, для того щоб прийняти до оплати пластикову карту, необхідно всього лише скористатися власним мобільним міні-терміналом, який, по суті, є альтернативою традиційному POS-терміналу і працює спільно з мобільним пристроєм зв'язку з будь-якої точки [5]. Вперше картрийдери для смартфонів були

використані в США. На початку 2011 року компанія Sequoia Capital на 27,5 млн. доларів, підвищивши таким чином свою капіталізацію до 240 млн. Для прийому платежу необхідні:

- цифровий пристрій з встановленим платіжним додатком, що підтримує 2G/3G мережу і працює на операційній системі iOS / Android. Це може бути звичайний смартфон або планшет;
- картрийдер, який під'єднується до вашого мобільного пристрою за допомогою роз'єму для підключення навушників або через Bluetooth;
- банківська карта для оплати.

Ще одним інноваційним продуктом, який був випущений компанією Square в другому півріччі 2013 року, є безкоштовний сервіс Square Cash, який дозволяє користувачам перераховувати кошти один одному через електронну пошту не сплачуючи комісії. Сутність технології полягає в тому, що користувач надсилає відповідне повідомлення на електронну адресу отримувача коштів, вказуючи в темі листа суму. Після цього платник і отримувач зв'язують свої електронні адреси з дебетовою картою, що дозволяє надалі надсилати кошти без потроєного введення даних платіжної карти, при цьому кошти зараховуються безпосередньо на банківський рахунок отримувача [6].

На думку більшості світових аналітиків найперспективнішою інновацією для реалізації мобільних платежів виступає технологія NFC (Near Field Communication). NFC можна дослівно перекласти як «зв'язок у ближньому полі», в основі якого лежить використання ідеології передачі даних по радіоканалу на принципах взаємної індукції на короткі відстані за аналогією з WI-FI і Bluetooth. NFC – це технологія бездротового високочастотного зв'язку малого радіусу дії (до 10 см), що дозволяє здійснювати безконтактний обмін даними між пристроями, розташованими на невеликих відстанях: наприклад, між терміналом і мобільним телефоном або пластиковою смарт-картою. У розвитку і впровадженні технології NFC активно приймають участь найкрупніші учасники світового ринку високотехнологічних продуктів такі як Google, Intel, Samsung, Nokia, Visa, MasterCard, Citigroup, Barclaycard та інші.

У якості носія NFC-чіпа часто виступає мобільний телефон – пристрій настільки ж масовий, як і індивідуальний. Останнім трендом у сфері NFC став паралельний розвиток сервісів на базі смарт-карт і мобільних пристроїв. При цьому обидва варіанти забезпечують можливість побудови універсальної NFC-системи, де смарт-карта або телефон з інтегрованим NFC-чіпом перетворюються в багатопільові пристрої і виступаючи як:

- платіжний засіб (віртуальний гаманець);
- засіб ідентифікації власника;
- ключ;
- бонусна карта;
- проїзний квиток.

Найбільші світові платіжні системи Visa і MasterCard залучають все більшу кількість партнерів по всьому світу і активно впроваджують NFC-технології, використовуючи розроблені ними платформи payWave і PayPass відповідно. Такі карти можуть стати і хорошим маркетинговим інструментом: їх успішно використовують у програмах лояльності, оскільки на чіп можна записати будь-яку додаткову інформацію про акції, знижки, купони, бали тощо. Сьогодні більшість банків, що емітують безконтактні карти, дозволяють здійснювати платіж введення пін-коду – в буквальному сенсі слова одним дотиком [7].

Універсальні банківські рішення на базі NFC Visa payWave або MasterCard PayPass стрімко розвиваються в усьому світі. Треба зазначити, що повноцінно працюючої системи NFC-платежів, яка б включала в себе можливість розрахунків за допомогою смартфонів в Україні поки що немає, але кількість терміналів з підтримкою NFC і кількість трансакцій через систему PayPass швидко зростає.

Висновки. Потенціал для впровадження банківських інновацій на національному ринку достатньо великий, але інноваційних продуктів недостатньо. Розвиток нових продуктів гальмують технологічна недосконалість, потреби в додатковому фінансуванні, сприйняття їх як більш іміджевих мар-

кетингових заходів. Такий підхід являється не ефективним адже впровадження інновацій працює на досягнення головної мети банківської діяльності – максимально повне задоволення потреби споживачів стосовно якості і кількості наданих послуг при мінімально можливих витратах на їх розробку і впровадження. Розширюючи свою клієнтську базу банки стикаються з новими споживчими потребами, які змушують оновлювати банківські продукти і змінювати програми. Тому при наявності конкуренції на фінансовому ринку, банкам необхідно інтегруватись в нову інноваційну модель розвитку банківської системи, яка ґрунтується на домінуванні в банківській сфері таких елементів як інформаційні і комунікаційні технології.

Список літератури:

1. Білошапка В. Місце інноваційних стратегій у підвищенні якості банківських послуг і продуктів/ В. Білошапка, А. Корчан// Банківська справа. – 2013. – №2. – С. 98–103.
2. Степаненко В. Дистанційні банківські послуги на українському ринку// Мережа і бізнес. – 2010. – №4(23). – С.98-104.
3. Сніщенко Р. Г. основні аспекти автоматизації банківської діяльності / Р. Г. Сніщенко, В. В. гладкий, С. А. Ардашов // Вісник КДУ імені М. Остроградського – 2010. – № 5(64). – Частина 1. – С. 87–89.
4. Лейбов В. Можливості та перспективи мобільного банкінгу [Електронний ресурс] – Режим доступу: [http:// www.ufin.com.ua/analit mat/gkr/160.htm](http://www.ufin.com.ua/analit_mat/gkr/160.htm).
5. Вахнюк С.В. Перспективи дистанційного обслуговування клієнтів в режимі реального часу для банків України // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України: Зб. наук. пр. Т.8.- Суми: ВВП- «Мрія-1» ЛТД, 2003. – С. 184-188.
6. Сервис Square Cash позволяет пользователям переводить деньги без комиссий [Електронний ресурс]. – Режим доступу <http://www.3dnews.ru/769571>.
7. Near Field Communication или что такое NFC? [Електронний ресурс]. – Режим доступу <http://nfc-services.ru/>.

Сербина О.Г., Пономар В.В.

Днепропетровская государственная финансовая академия

ТЕНДЕНЦИИ РАЗВИТИЯ МОБИЛЬНОГО БАНКИНГА В УКРАИНЕ

Аннотация

Раскрыта сущность мобильного банкинга и определены этапы и тенденции его развития в Украине и мире. Осуществлена оценка разновидностей мобильного банкинга. Охарактеризованы проблемы развития новых технологических продуктов в Украине и определены пути их решения.

Ключевые слова: инновации, мобильный банкинг, SMS-банкинг, Java-приложение, Square Cash, Near Field Communication.

Serbyna O.G., Ponomar V.V.

Dnipropetrovsk State Financial Academy

DEVELOPMENT TRENDS OF MOBILE BANKING IN UKRAINE

Summary

The essence of mobile banking and outlines the stages and its trends in Ukraine and abroad. The estimation of the varieties of mobile banking. Outlines the problems of new technology products in Ukraine and the ways of their solution.

Keywords: innovation, mobile banking, SMS-banking, Java-application, Square Cash, Near Field Communication.